

ייצוגים

וסטריאוטיפים

בתקשורת

עירית אמר קיסוס

מערך שיעור

- ▶ נושא זה דורש שיעור כפול של שעה וחצי כל שיעור
- ▶ התלמיד יידרש ללמוד את המושג ייצוג
- ▶ כיצד להבחין בקבוצות מיעוט הקיימות במדינה וכיצד הן משתנות בהתאם לסיטואציה או מקום כלשהו.
- ▶ התלמיד כיצד התקשורת מסקרת ייצוגים באמצעי התקשורת. התלמיד ידע לזהות אילו סטריאוטיפים קיימים וכיצד הם תורמים לתרבות שלנו
- ▶ התלמיד יצפה בסדרות / סרטים וידע לזהות את הסטריאוטיפים הקיימים תוך הבחנה בין קבוצת מיעוט לקבוצת הרוב.

מערך שיעור- המשך

- ▶ לאחר הבנת הנושא התלמיד יידרש לדעת לזהות מהו הסטריאוטיפ שמופיע בכל אחת מהסדרות שאציג בכיתה, למשל פרק בסדרה "עבודה ערבית", "נבסו", "פלפלים צהובים". לאחר הצפייה בסדרות אלו הוא יצטרך להסביר את המושגים שנלמדו בפרק 2 בספר "מתקשרים" עמודים 35-46 כתרגול להבנת החומר.
- ▶ אירוע הערכה: התלמיד יבצע בחינה לסיכום הנושא כדי שידל לעמוד על ההבדלים בין קבוצת מיעוט לקבוצת הרוב.
- ▶ התלמיד ידע לתת דגש לייצוג התקשורת שקבוצות מיעוט מקבלות באמצעי התקשורת. התלמיד יבחין בסטריאוטיפים שקבוצות באוכלוסיות מקבלות בגלל דעות קדומות או ייצוגם בתקשורת.

מהו ייצוג?

- ▶ ייצוג הוא דימוי, שיקוף או שחזור של דבר-מה מהעולם ה"אמיתי". (דיויד מקווין)
- ▶ הייצוג מתייחס לאופן שבו נבנים היבטים שונים מהמציאות (אנשים, חפצים, מאורעות, מקומות, רעיונות) וכיצד הם מוצגים באמצעי התקשורת.

השלבים שעוברים קבוצות חברתיות בייצוגן בתקשורת

מודל האבולוציה של ייצוגי מיעוטים

- ▶ שלב הכחדה סמלית כמותית- מתייחס לעצם הנראות של קבוצה מסוימת בתקשורת ומתאפיין בהיעדרות כמעט מוחלטת של קבוצת המיעוט מהתקשורת
- ▶ שלב ההכחדה הסמלית האיכותית- הצגת הקבוצה באופן ישיר לסטריאוטיפים המשויכים אליהם באופן מעליב, פוגע ומשעשע.
- ▶ שלב ההשתלבות- הצגת קבוצה שלמה על כל היבטיה: גם השליליים וגם החיוביים. השילוב של הקבוצה בתוך החברה והצגתם בתקשורת.

אילו קבוצות חברתיות מוצגות בתקשורת?

מהו סטריאוטיפ?

דימוי סלקטיבי ומוכלל

קובץ של אמונות הקושרות בין קבוצות חברתיות לבין תכונות מסוימות, כאשר הן עלולות להיות לא מוצדקות, לא רגישות, ולא מושפעות ממידע חדש, תבניות קבועות של דימויים בגלל מאפיינים זהים.

סטריאוטיפ אנושי הוא האופן בו אנו תופסים ושופטים בני אדם השייכים לאותה קבוצה, באופן זהה ושבלוני.

מדוע אם כך, התקשורת עושה שימוש בייצוג סטריאוטיפי?

מאפייני הייצוגים כאשר הם סטריאוטיפים

- ▶ בררניים- סלקטיביים. מראים חלק מהמציאות.
- ▶ מוגבלים וממוסגרים- התעלמות מעובדת מורכבותה של הדמות.
- ▶ חד קוליים- מציגים פן אחד בסטריאוטיפ.
- ▶ עיבוד ותיווך- מציאות שעברה עיבוד.
- ▶ הקצנת ההתנהגות ללעג, בוז וחוסר כבוד
- ▶ הכללה של כל הקבוצה לאותם מאפיינים מבלי ליצור בידול.

מדריך האתיקה לפרסומות של הרשות השנייה קובע (בין השאר)

- ▶ לא תהיה בפרסומת פגיעה בכבוד האדם- פגיעה בשם הטוב, או ברגשות הציבור
- ▶ לא תהיה אפליה פסולה- הסתה לגזענות, אפליה, פגיעה באדם או בקבוצת אנשים.
- ▶ לא יהיו דעות קדומות- תפיסה עממית שגויה, תווית חברתית פסולה
- ▶ לא יהיה מין בפרסומות- רמיזות מיניות, אדם כקורבן מיני, הטרדה מינית

שאלה לבחינה

- ▶ לאחר צפייה בקליפ של השיר "חמסה- של עדי ביטי"
<https://www.youtube.com/watch?v=PEcmgkp1GHU>
- ▶ בקליפ של עדי ביטי ניתן לראות את הבחורה האסייתית מוצגת כשולחן בו מונחים רולי סושי, הסבר כיצד הדמויות הנשיות מוצגות בקליפ מבחינה סטריאוטיפית?
- ▶ מיהן הקבוצות המיוצגות בקליפ, נתחו אותם והסבירו את אופן הייצוג שלהם בקליפ
- ▶ באיזה שלב הדמות של הבחורה האסייתית מקבלת פלטפורמה?

